

Valtion väyläverkon investointiohjelma 2025-2032

Kunnanhallitus 11.12.2023 § 267

633/08.00.00.03/2023

Väylävirasto pyytää lausuntoa 22.12.2023 mennessä luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025-2032.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja Liikenne 12 –suunnitelman toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehyksen määrittelee Liikenne 12-suunnitelma. Vuosia 2025-2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Investointiohjelman luonnosta pyydetään tarkastelemaan seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehyksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Valmistelija Tekninen johtaja

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus esittää Liperin kunnan lausuntona valtion väyläverkon investointiohjelmaan 2025-2032 seuraavat huomiot:

1. Kokonaisuutena investointiohjelma on edellisen tapaan maltillinen ja sillä on vastattu pääosin asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön. Polttoaineiden ja raaka-aineiden viime vuosien jyrkkä hinnannousu on kasvattanut väylähankkeiden kustannuksia, mikä näkyy selvästi myös investointiohjelman hankkeiden kustannusarvioissa. Valtiontalouden kehyspäätökset ja niiden vaikutukset kuvataan pääosin riittävän selkeästi osana investointiohjelman toteutumisen seurantaa, joka on tärkeä osa vuosittain päivittyvää ohjelmaa.

2. Investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta ovat pääosin tasapuoliset ja selkeät. Vaikutusten arviointi on ollut kattavasti osana investointiohjelman valmistelua ja siihen liittyvää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa, joskin edellisen ohjelman tapaan aluerakenteen tasapuolinen kuuleminen tai huomioiminen on ollut edelleen osin puutteellista.

3. Investointiohjelmassa on rataverkon kehittämisen ja parantamisen kokonaistalouskehystä supistettu peräti 207 milj. €, mikä vähintään hidastaa tärkeiden hankkeiden toteutumista. Maantieverkon kehittämisen osalta kehittämisen ja parantamisen talouskehys on kasvanut 93 milj. €. Tämäkään korotus ei tosin ole riittävä, sillä erityisesti osa Itä-Suomen tärkeistä kohtaista ja hankkeista ei ole päässyt investointiohjelmaan.

4. Päivittämisprosessi on toiminut pääosin hyvin, mutta prosessia olisi hyvä kehittää edelleen osallistavampaan suuntaan järjestämällä nykyistä enemmän maakunnallisia ja alueellisia seminaareja sekä työpajoja normaalin päivitystyön tueksi, jolla saataisi arvokasta paikallista ja alueellista tietoa osaksi isompaa kokonaisuutta.

5. Erityisesti maantieverkon kehitys- ja investointikohteet painottuvat edelleen liikaa Länsi-, Etelä-, Lounais- ja Keski-Suomen suunnalle. Investointiohjelmassa on osoitettu vain muutama yksittäinen kohde Itä-Suomen alueelle. Esitetyillä kohteilla ei pystytä tukemaan tai edistämään tasapuolisesti aluerakennetta ja alueiden kehittämisedellytyksiä ja varsinkaan Pohjois-Karjalan kehittymistä ja elinvoimaisuutta sekä elinkeinoelämän hankkeita.

Investointiohjelman merkittävimpana puutteena pidämme sitä, että valtion väyläverkon investointiohjelmasta 2024-2031 oli jätetty pois Joensuun seudun kärkihankkeena oleva maantiehanke Vt 9 parantaminen Ylämyllyn kohdalla. Hanke täyttää kaikki maantieverkon investointihankkeen edellyttämät tavoitteet. Hanke edistää muun muassa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä kehittää ja parantaa työmatkaliikenteen toimivuutta sekä liikenneturvallisuutta. Hanke on Vt 9 pääväylän merkittävimpiä kehityskohteita, jolla parannetaan palvelutasoa Joensuun kaupunkiseudulla osana Suomen liikenneverkon strategista kehitystä. Hanke on myös osa kehitettävää TEN-T-ydinverkkoa, joilla on useita pääväyläasetuksen mukaisia puutteita palvelutasossa.

Toisena merkittävänä maantieverkon kehittämisen- ja parantamiskohteena tulisi investointiohjelmaan nostaa Valtatien 476 kehittäminen välillä Heinävesi-Liperi osana Savonlinna-Heinävesi-Liperi-Koli laatu- ja matkailukäytävää sekä kuntien välistä liikennettä.

6. Koska eduskunta päättää investointiohjelman kehittämishankkeiden toteuttamisesta talousarviopäätösten yhteydessä, on erittäin tärkeä, että investointiohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja seurannan tuloksia hyödynnetään investointiohjelman vuosittaisessa päivityksessä. Seurannalla on hyvä tarkistaa tietoa investointiohjelman ja siinä esitettyjen hankkeiden ja rahoitustason toteutumisesta. Maakuntien kannalta on tärkeä, että päivitysten yhteydessä voidaan samalla tarkistaa määrärahojen, investointien ja parantamiskohteen jakautumista niin, että ne tukevat paremmin ja tasapuolisemman myös aluerakenteen ja maakuntien kehitystä.

Päätös

Päätettiin, että kohtaan 5 lisätään, että Vt 9 / eritasoistaminen suunnitelmat valmistuvat keväällä 2024.

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Ote
Lisätietoja

Väylävirasto_lausuntopalvelu.fi
tekninen johtaja p. 050 467 3533